

David Rabadà

“Menys lleis, i més sentit comú”

David Rabadà és geòleg, escriptor i professor de Secundària. L'experiència als 6 centres on ha treballat, en els seus 12 anys com a docent, li ha servit per escriure ¿Educar? Educamos todos, un llibre on repassa les claus per entendre el perquè de l'actual fracàs escolar de tants alumnes.

El nou projecte de llei per a l'Educació, de la Generalitat, pretén resoldre el fracàs escolar. Per fer-ho, creu que cal avaluar els docents. És una criminalització de la professió? Per què?

El fracàs escolar té dos aspectes fonamentals. Un és l'aplicació de la reforma, que va implicar una sèrie de disjuncions a nivell de Primària i Secundària. L'altre, són els hàbits familiars i la manca de temps de qualitat que les famílies tenen per estar amb els fills. Si ara avaluem els docents, per tant, no ataquem d'arrel el fracàs escolar. És una mesura que pot ajudar, però no resoldrà el problema.

Com es fa una llei que no canviï amb el govern de torn?

Primer, hem de fer pressió tots plegats. I els polítics han de fer la seva feina, que és fer lleis amb sentit comú. Han de fer un pacte escolar de tots els partits. S'han de posar d'acord en una cosa tan important com és la formació. Si no hi ha pacte, consens, no hi haurà l'estabilitat que necessitem. Canviar és fàcil, millorar és difícil.

En què va fallar l'aplicació de la reforma escolar?

La reforma va implicar, primer, una baixada de nivell importants. Amb la por de frustrar l'alumne, es van començar a eliminar una sèrie d'elements. A Primària, es van treure totes les notes i ara, per sort, sembla que tornen. Es va començar a posar el "progressa adequadament" o el "necessita millorar". L'exigència educativa es va rebaixar i es va enviar als alumnes que no funcionaven bé, per no fer-los repetir, a Secundària i, com diu l'estudi de la Fundació Jaume Bofill, el fracàs a l'ESO és molt gran. Després, per explicar aquest fracàs, els teòrics et diuen que la culpa és de la societat actual que és molt complexa. I totes les societats sempre han estat molt complexes.

Precisament, molt sovint, els pedagogs que redacten les lleis sobre Educació no han trepitjat un aula mai. Creu que aquesta pedagogia, molt teòrica, també ajuda a fer legislacions allunyades de la realitat?

Bé, criticar és molt fàcil. Però la veritat és que els polítics han fet molt cas de savis sortits de la

universitat. I ningú diu que no siguin gran savis, però ja són gent que respira fora de l'aula. No està en contacte directe amb adolescents 24 hores a la setmana i, òbviament, crea lleis fetes més des de la teoria que des de la pràctica. Això és el que ha pogut passar.

El llibre, per tant, és una invitació a tornar a utilitzar el sentit comú.

Sí, hi ha una frase que repeteixo molt: "Menys lleis, i més sentit comú".

I quina culpa de tot plegat tenen els pares?

La majoria de pares que conec fan el que han de fer. Però el problema és que el percentatge de famílies on hi ha casos de fracàs escolar creix. No poden dedicar prou temps de qualitat, i no parlo de quantitat, i quan els fills estan desatesos, llavors, fracassen. Jo diria que el 90 per cent de fracassos escolars ve de desatencions familiars. Alguns casos per negligència i, molts, perquè han de pagar una hipoteca a preus desorbitats.

Què és temps de qualitat?

Temps de qualitat vol dir, en arribar al vespre, parlar amb el fill, revisar els deures, sopar tots junts amb el televisor apagat. Si puc, al matí, el vaig a portar a l'escola. Comunicar-te. Premiar-lo i, si ha fet alguna cosa malament, castigar-lo. Són coses de molt fàcil aplicació. Són pautes d'intervenció directa.

Premiar, castigar... estàs a favor del conductivisme?

Jo no em caso amb cap teoria. El nom el posen els teòrics. Jo utilitzo coses pràctiques, com la majoria de docents.

Quina és la diferència entre ensenyar i educar?

Ensenyar vol dir, bàsicament, impartir coneixements. Educar és impartir coneixements però també és formar la persona, donar-li pautes de conducta, transmetre-li valors, i, per tant, educar és molt més important que ensenyar. Ara, l'Escola està educant més del que feia fa uns anys. No es pot delegar tot a l'Escola. L'Educació és una cosa que l'alumne ha de portar posada des de casa. La família és fonamental.

Els professors, alguna cosa hauran fet malament?

Jo penso que els docents hem fet diversos errors. Crec, primer, que ens hem queixat poc. Amb la Reforma, vam sortir al carrer, però ara ja no protestem tant. I, també, com que la societat és més permissiva, no hem sabut en moltes ocasions saber imposar l'autoritat que ens pertoca. A més, al llibre explico alguns exemples de professors, que no són la majoria, però que ajuden a distorsionar la realitat. El professor que va d'amic de l'alumne, el professor que és massa autoritari i no deixa veure el seu perfil més humà... Però, insisteixo, el fracàs escolar no és culpa dels professors. La majoria de professionals que conec treballa amb il·lusió.

Avui, també tenim un tema complex: la immigració. Com evitar els "guetos"?

Hi ha lleis que intenten evitar aquests "guetos" distribuint els alumnes immigrants entre els diferents centres. Però no podem carregar l'escola concertada amb el 50 per cent d'immigrants perquè els professors treballen més hores lectives. Aquests nens i nenes no estaran ben atesos. Per tant, s'ha d'invertir i a la concertada hi ha d'haver igualtat professional.

Hem pecat d'uns certs prejudicis que volien fer veure que érem molt progressistes i que, en realitat, han perjudicat el nivell dels nostres estudiants?

Sí, amb l'aplicació de la LOGSE es va voler fugir de l'educació franquista i llavors vam anar d'un extrem a l'altra extrem, i es va potenciar el "coleguisme" del professor amb l'alumne. Els nens no han de tenir pànic al docent, com passava abans, però tampoc es pot creure que és el seu amic. En un aula, no es pot ser demòcrata. Jo he de tenir autoritat. És la llei del pèndul. Ara sembla que anem cap el terme mig i, per tant, sóc optimista.

Redacció i fotos per Albert Lladó